# GAZETA LWOWSKA.

We Czwartek **N^ro. 111.** 23. Lipca 1818.

## Wiadomości kraiowe.

Dostrzegacz Austryacki umieścił po[illegible] dwa rozporządzenia C. K. Kamery nadworney, a mianowicie, iedno z dnia 29go Czerwca r. b. mocą którego Kollektorom Loteryi w stołecznych i prowincyonalnych miastach Wiedniu, Lincu, Pradze, Brynie, Olomucu, Opawie, Grecu, Presburgu, Agramie, Budzie i Peszcie, zacząwszy od miesiąca Sierpnia, w miastach zaś Lwowie, Brodach, Podgórzu, Kaszowie, Temeswarze, Hermansztadzie i Klausenburgu, zacząwszy od miesiąca Września r. b. pozwolono iest, przyymować stawki w monecie konwencyyney, według taryffy monety ogłoszoney w roku 1816, tudzież w banknotach, obok stawek w rewersach wykupuiących i umarzaiących; losy zaś wygrane wypłacać się będą w takiey walucie, w iakiey stawka złożoną będzie.

Drugiem rozporządzeniem z dnia 27go Czerwca r. b. pod liczbą 26,056, odwołuiąc się do §. 21 głoski S, patentu stemplowego z dnia 5go Października 1802 podano do wiadomości powszechney i zachowania, że owe dokumenta osób prywatnych, w których ciągłe, ale na wyznaczony czas nie ograniczone wypłaty ustanowione są, podlegać maią klassowemu stemplowi według ilości kapitału, iaki wypłaty na lat dwadzieścia w ogół porachowane wynoszą. Gdyby zaś oprocz ciągłych wypłat lub procentów zawarowaną była ieszcze i cena kupna lub inna wypłata zaraz uiścić się maiąca, tedy takową summę dodadź należy do kapitału wypadaiącego z powyższych wypłat corocznych a według summy ogolney ma się używać stempel klassowy.

## Wiadomości zagraniczne.

### Indye Wschodnie.

Doniesienie urzędowe z d. 9. Lutego nadeszłe z Madras zawiera co następnie: Nowe zdobycze w Indyach Wschodnich są daleko większe, niżeli się spodziewano. Główne stanowisko woysk rozboyniczych zwanych Pindarami, znayduie się na północnem brzegu rzeki Nerbudda. Obadwa woyska Angielskie z Bombay i Madras pociągnęły w kierunku stykaiącym się w owym punkcie. Część woyska pierwszego woiować miała przeciwko Peishwie a woysko Madraskie przeciwko Rajhi Beraru. Tym czasem zeszło się razem na brzegach Nerbuddy. Już się pokazał Scindiah iako taiemny stronnik Pindarów a Ministrowie młodego Holkara, iako i matka iego, ięli się otwarcie do oręża przeciwko Anglikóm.

Państwa Scindiaha i Holkara, są to dwa naypotężnieysze Członki sprzymierzonych Marattskich, położone na północ od rzeki Nerbudda. Ale nadciągnienie trzeciego woyska Angielskiego z Kalkuty pod bezpośrednemi rozkazami Jenerała Gubernatora Margrabiego Hastingsa, wprawiło Scindiaha w takie pomieszanie, iż podpisał rozeym odstępuiąc mieysca warowne na rękoymię swoiey wierności.

Matka młodego Holkara wystąpiła iak prawdziwa Amazonka na czele woyska swoiego, w celu połączenia się z Peishwą. Ale klęska tego Xiążęcia, przymusiła ią prosić o pokóy. Młody Xiążę, znaydował się wraz z Ministrami swoimi, pośrod drugiego korpusu woyska. Ministrowie poważyli się, wbrew rozkazów owdowiałey Xiężny, stoczyć bitwę, którey przegrana stanowiła o losie Holkara.

Opasany ze wszech stron przez woysko Angielskie, nie widział innego środka ratowania siebie, iak, że podpisał Umowę w skutek którey, z Pana udzielnego stał się hołduiącym; albowiem będzie teraz musiał w Państwie swoiem utrzymywać Angielską siłę woienną, tudzież odstąpić iednę twierdzę zdatną do obrony, i nie iest mocen bez pozwolenia Jenerała Gubernatora przyymować do służby swoiey żadnego Europeyczyka, ani nawet Amerykanina; iako też będzie miał przy Dworze swoim Ajenta Angielskiego, który bacznym ma bydź na osobę i wychowanie iego.

Odstąpił także kompanii Wschodnio Indyyskiey, prawa swoiego, do pobierania daniny od Xięcia Rojepontskiego. Zatrzymuie atoli pyszny tytuł: Maha-Rajah-Molhar-Roco-Holkar (wielki Król Molhard z Xiążęcego rodu Holkarów).

Po zawarciu tego traktatu i zniesieniu potęgi Peishwy, uważać można związek Xiążąt Marattskich iako już zniesiony, a całe Indye (wyiąwszy Prowincye Króla Caboula i

)(

Pindaryyskie) iako zostaiące pod władzą kompanii Wschodnio-Indyyskiey.

## Hiszpaniia.

Listy z Madrytu pisane pod dniem 10. Czerwca donoszą o skazaniu na śmierć PP. Sierra i Alvarez, uwięzionych w Korunnie z zawikłanych w spisek Jenerała Porliersa.

Z głębi Hiszpanii wyruszyło kilkanascie korpusów woyskowych do Galicyi Hiszpańskiey, do St. Ander, i do Bilbao.

Biskup Orenseński zmarły dnia 20. Maia, przekazał znaczny swóy maiątek w trzech równych częściach Stolicy S., Królowi i Inkwizytorom.

## Francya.

Nakoniec iest rzeczą niezawodną, że sprawy Lugduńskie wytoczą się publicznie przed Trybunały, a tak obiaśnionemi zostaną. Do tego dał powód Jenerał Canuel przez zapozwanie PP. Sainneville i Fabviera. Gazeta codzienna (Quotidienne) zawieszoną była przez dni kilka, ponieważ umieściła fałszywe doniesienie, iakoby P. Canuel oskarżył także i Reprezentanta Camille-Jordana z powodu iego oświadczeń z trybuny względem wypadków Lugduńskich, tudzież iakoby podobnież i Wice-Sekretarz Stanu P. Chabrol wytoczyć miał proces przeciwko PP. Sainneville i Fabvierowi. Twierdzą że ze strony Jenerała Canuela, P. Chabrol, a ze strony oskarżonych, Marszałek Marmont za świadków powołanymi będą. Można sobie wystawić, iak ważnemi bydź muszą zeznania takich świadków, którzy wiedzą doskonale o wszystkich wypadkach, a takowe z swey strony w widoku zgoła przeciwnym uważaią.

## Włochy.

Król oboiey Sycylii po odprawioney naradzie rozkazał ogłosić uchwałę następuiącą: „W ciągu trzech lat, od których N. Król Jegomość posiada znowu Królestwo Swoie, otrzymał dostateczną wiadomość o osobach, które podczas wtargnienia nieprzyiacielskiego okazywały swoią przychylność do Osoby Jego, a z których naywiększa część odebrała nagrodę. Teraz atoli dobro Poddanych Jego K. Mci wymaga puszczenia w niepamięć owey smutney epoki. N. Król Jegomość oświadcza przeto, że na przyszłość nie można iuż więcey przyymować żadnych próśb wspieraiących się na zasługach położonych w czasie woyskowego zaięcia Krain. Jednakowoż wyiętemi są owe osoby, których małżonkowie, rodzice lub dzieci za szczególnieysze przywiązanie do N. Króla Jegomości lub za bronienie praw Jego straconemi albo do zagranicznych warowni deportowanemi zostali."

## Niemcy.

Dodatek pod liczbą I. do §. 103go edyktu o zewnętrznych stosunkach obywateli Królestwa Bawarskiego, co się tycze religii i towarzystw kościelnych, o których iest mowa w załączeniu pod liczbą II. do tytułu IVgo a §fu 9go konstytucyi, zawiera w ięzykach Niemieckim i Łacińskim, konkordat zawarty z Jego Świątobliwością Papieżem Piusem VIImym, a porządkuiący wewnętrzne sprawy kościelne w Królestwie Bawarskiem, z wstępem następuiącym: „My Maxymiliian Józef etc. etc. ogłaszamy ninieyszem każdemu. Ponieważ względem katolickich stosunków kościelnych w Królestwie Naszem, między Sekretarzem Stanu Jego Świątobliwości, Kardynałem Consalvi, a Naszym pełnomocnym Ministrem Baronem Haeffelinem, Biskupem Chersoneńskim, w dniu 5tym Czerwca 1817, zawartą została umowa osnowy następuiącey: (Tu umieszczony iest konkordat). Przetośmy tę umowę ze wszystkiemi iey artykułami przyięli, i potwierdzili, a oraz przyrzekamy stale, że dotrzymamy ściśle wszystkiego, na co się w sposób powyższy ugodzono, tudzież że starać się będziemy aby ią wszyscy Poddani Nasi ściśle zachowywali. Dla zatwierdzenia tego podpisaliśmy własnoręcznie dokument niniejszy, i kazaliśmy wycisnąć na nim Królewską pieczęć Naszą. Dan w Naszym Królewskim pałacu w Monachium, dnia dwudziestego czwartego Października, roku Pańskiego 1817stego, a Królewskiego Panowania Naszego, dwunastego. (Podpisano) Maxymiliian Józef. Dla zatwierdzenia: Egidyusz Kobell. Król. Radca Stanu i jeneralny Sekretarz."

---

Zdanie sprawy P. Berga, Posła na Seymie Niemieckim, względem przedrukowywania książek.

*(Ciąg dalszy.)*

Ponieważ Niemcy maią tę wielką korzyść, że posiadaią w Lipsku powszechny punkt zjednoczenia księgarstwa, a związek literacki ma wielką dogodność, którą nadarza tak zwany handel sortymentalny przez to zaś osobliwie istnieie nieprzerwany wzaiemny związek między księgarzami, przeto też i pragnienie pozyskania we wszystkich Państwach Niemieckich iednakiey opieki przeciwko przedrukowywaniu było od dawna tem żywsze, im mniey w rozległem Państwie lite-

ratury Niemieckiey połączone zawsze z kosztami nabywanie przywileiów od Państw poiedynczych, zupełne bezpieczeństwo dadź może, i im uciążliwszem ze wszech miar byłoby nabywanie dostateczney liczby przywileiów. W Państwie będącem stolicą księgarstwa Niemieckiego uczyniono dla tey opieki to, co uczynić zdoła Rząd poiedyńczy, maiący oraz wzgląd na zasady innych Rządów, które nie poczytuią za rzecz dobrą aby się równych z nim kroków chwytać. Według praw Królestwa Saskiego zakazane iest zgoła przedrukowywanie wszelkich książek drukowanych w Saxonii dla księgarzy kraiowych lub zagranicznych. Tylko powinien nakładca chcący zapozwać przedrukowywacza, okazać rzetelne nabycie prawa nakładztwa. Jeżeli chce bydź wolnym od składania dowodu na to, albo ieżeli nakładca pragnie opieki nawet i przeciwko przedrukowywaniu książek nie w Kraiu Saskim drukowanych, naówczas powinien albo wywieść się przywileiem Królewskim, albo swe książki nakładowe zapisywać w protokół maiący się prowadzić w Kommissyi książek, co tenże sam ma skutek iak i przywiley wyraźnie pozyskany. Za to zaś powinni też także i księgarze zapewnieni o opiece Królewskiey starać się o to, aby Publiczność miała dostateczną ilość exemplarzy ich książek nakładowych, drukowanych czysto, na dobrym papierze i za słuszne ceny. Pozyskanie przywileiu Królewskiego, albo zapisanie książki do protokołu Kommissyi książek, oznaymuie się księgarzom przez okólnik, a według nowszego rozporządzenia, także i przez Lipską gazetę literacką. Toż samo rozporządzenie (z dnia 10. Sierpnia 1812) zawiera dokładnieysze przepisy względem przekładania na inny ięzyk i względem wyciągów z dzieł głównych. Przełożenia na inny ięzyk iednegoż dzieła rożniące się od siebie rzeczywiście a nie przez same tylko nieznaczące odmiany, nie maią bydź uważane tak, iak przedrukowania; wyciągi zaś z dzieł głównych tylko naówczas uważane bydź maią za przedrukowanie, ieżeli samo tylko poopuszczanie niektórych textów oboiętnych, wskazuie przedrukowanie pokryte płaszczykiem. W Królestwie Hannowerskiem nie ma żadnych wyraźnych ustaw względem przedrukowywania. Rząd tameczny nie upoważnia go bynaymniey, mniema atoli, że w tey mierze obywatelom swoim ciaśnieyszych granic przepisać nie może, dopóki przedrukowywanie powszechnie i wszędzie iednakim sposobom zakazanem i pohamowanem nie będzie, i dopóki zatem cudzoziemcy z przedrukowywania ciągłe korzyści odnoszą. Jednakowoż Rząd pomieniony nie dopuszcza szerzenia się przedrukowywań na szkodę kraiowców, i zabroniona iest sprzedaż przedrukowanych exemplarzy pism wydanych nakładem kraiowych księgarni drukarni albo autorów. Prawo Wielkiego Xięztwa Badenskiego zawiera osobny rozdział o prawie własności pisem, gdzie określone iest poięcie tey własności i prawne iey skutki. Artykuł 577 tak opiewa: „Prawo własności pism drukowanych, gaśnie wraz z śmiercią właściciela, który nakładał na nie. Każdy posiadacz pisma może go naówczas przedrukowywać, iak dalece nie zachodzą szczególnieysze przywileie nadane nakładcy.“ W tey mierze zawiera księga powszechnych ustaw cywilnych w Państwie Austryackiem przepisy następuiące, a mianowicie: §. 1169. Prawa autora do nowey edycyi czyli wydania pisma, nie przechodzą na iego sukcessorów. §. 1170. Ograniczenia przedrukowywań zawarte są w ustawach politycznych. Te zakazuią przedrukowywać edycyi kraiowych, należących do iakowego prawnego nakładcy; dopuszczaią atoli przedrukowywania dzieł zagranicznych, na co iednakże potrzebnem iest zezwolenie nadworney Władzy policyyney. Nie wolno przedrukowywać dzieł, przez zagranicznych księgarzy samych, lub w towarzystwie z kraiowymi podanych w rękopismie do cenzury, od teyże dopuszczonych i drukuiących się w iakowem głownem mieście Monarchii. Te dokładnieysze przepisy zawarte są w ustawie o cenzurze z dnia 14 Września 1810. W Królestwie Wirtemberskiem iest względem przedrukowywania przepis z dnia 25. Lutego 1815, którego iawnym zamiarem iest pogodzenie interessu autorów wydaiących swe pisma albo przez siebie samych, albo przez kogo innego, z interessem Poddanych Królewskich co do rozkrzewiania oświaty, i co do należney im wolności zarobkowania. Tym końcem na osobne prośby autorów kraiowych i zagranicznych, albo ich nakładców, maią im nadawane bydź przywileie na czas oznaczony, to iest na lat 6, a według okoliczności i na lat więcey, z warunkiem, że w ciągu tego czasu bez zezwolenia tego, komu przywiley nadany, przywileiowana książka od nikogo w Królestwie przedrukowywaną, ani też przedrukowanie zagraniczne do Kraiu wprowadzanem bydź nie może. Przywiley służy tylko edycyom, na które iest dany, tudzież nowym edycyiom wychodzącym niezmiennie w ciągu czasu wymierzonego w przywileiu; nie służy atoli przełożeniu na inny ięzyk, przerobieniu, lub wyciągowi z pisma przywileiowanego. Zakaz przedrukowywania ustaie z skończeniem się czasu przywileiu. Na nową edycyę poprawioną można dopraszać się o przywiley, który według okoliczności, ieżeli edycya odmienioną iest istotnie, nadanym bydź może na lat 6, i wię-

cey. Nowy atoli przywiley nie obeymuie zakazu przedrukowywania edycyi dawnieyszey, lub poiedynczych wydanych iuż dawniey części iakowego dzieła, ieżeli przywiley na edycyę dawnieyszą albo nadanym nie był albo czas iego iuż upłynął. Prawo powszechne w Królestwie Pruskiem, w tytule 20stym części 2giey, a oddziale 17stym, gdzie iest mowa o uszkodzeniach maiątku przez łakomstwo i oszukaństwo, zawiera następuiące przepisy względem przedrukowywania książek, a mianowicie: §. 1294 Nikomu nie wolno przedrukowywać książek, na które iakowy Poddany Królewski ma prawo nakładztwa. §. 1295. Skoro prawny nakładca pozyska przywiley wyraźny, naówczas przedrukowywacz książki, w którey przywiley albo wydrukowanym iest na cele, albo osnowa iego namieniona iest przed tytułem lub poniżey niego, podpada karże zagrożoney w osnowie przywileiu. §. 1296. a.) Chociażby z mocy osobnego przywileiu kara nie znaydowała mieysca, iednakowoż na wniesienie prawnego nakładcy przedrukowanie ma bydź z konfiskowanem i zniszczonem, albo odstąpionem nakładcy, ieżeliby tego żądał. b.) W tym atoli ostatnim przypadku prawny nakładca przeymuiąc przedrukowanie, powinien przedrukowyzwaczowi łożone na to wydatki potrącić z wynagrodzenia, albo iak daleceby na to potrzebnemi nie były, złożyć ie w Kassie karney. §. 1297. a.) Jak dalece samo przedrukowywanie iest zakazanem, nie może także nikt pod równą karą kupczyć książkami przedrukowanemi za granicą. Z pierwszego z przytoczonych tu paragrafów pokazuie się, że także i to prawodawstwo, samemu tylko kraiowemu nakładztwu daie opiekę przeciwko przedrukowywaniu. Atoli mocą rozporządzenia ogłoszonego w roku zeszłym, Rząd Pruski zważaiąc na przepisy artykułu 18go Niemieckiego aktu związkowego, luboć ieszcze nie nastąpiła wspólna uchwała Członków związkowych, skłonił się do tego, ażeby wszystkim Poddanym Niemieckich Państw związkowych, dozwolić iuż teraz owych praw, które prawodawstwo Pruskie nadało Poddanym Królewskim, a nawet i przeciwko tym Państwom Niemieckim w których przedrukowywanie ieszcze iest cierpianem nie używać iuż więcey żadnego prawa odwetu, cò się tycze rzemiesła, które prawodawstwo Pruskie uznało za łakomstwo godne ukarania.

*(Dalszy ciąg nastąpi.)*

## Królestwo Polskie.

Gazeta Warszawska z dnia 18go Lipca umieściła co następuie: „N. Cesarz i Król chcąc nagrodzić szlachetny postępek Grzegorza Filipowicza, włościanina we wsi Wierzchowinie, w Obwodzie Krasnystawskim, Woiewództwie Lubelskiem położoney, zamieszkałego, który syna swego Szymona Filipowicza, zbiegłego z pułku 3go strzelców konnych, sam odprowadził i do przyzwoitey Władzy przystawił, raczył nayłaskawiey wyrokiem Swoim pod dniem 15stym Czerwca r. b., wyznaczyć temuż oycu Grzegorzowi Filipowiczowi gratyfikacyi sto dukatów w złocie.

Od dnia 5go do 11go Lipca przedawano na targach w Warszawie i na Pradze, korzec pszenicy po 29 do 39 ZP.; Żyta, po 21 do 22 ZP. g. 15; Jęczmienia, po 18 do 19 ZP.; Owsa, po 13 do 15 ZP.; Grochu, po 24 do 26 Zp.

## Rossya.

Zmarły niedawno Marszałek polny, Xiąże Barclay de Tolly był synem iednego Pastora Luterskiego w Lieflandyi. Służył od szeregowca, i prawie zawsze na polu bitwy posuwano go na wyższe stopnie. W roku 1807 dowodził w bitwach pod Pułtuskiem i pod Eylau; w kilka lat potem zdobył Finlandyę; w roku 1812 dowodził odwodowem woyskiem Rossyyskiem, a w roku 1813 ziednoczonem woyskiem w Saxonii. W bitwie pod Lipskiem pozyskał tytuł Hrabiego. Na początku roku 1814go wtargnął do Francyi, stoczył bitwy pod Chalons, Brienne i Sesanne, w miesiącu zaś Marcu pobił Francuzów pod murami Paryża, a po zaięciu tey stolicy otrzymał buławę Marszałka polnego. W wyprawie woienney roku 1815 wkroczył do Szampanii, osadził tę Prowincyę i został wyniesionym na dostoieństwo Xiążęcia. W tymże samym roku udarował go Król Francuzki Wielkim Krzyżem orderu Ludwika. Po zawartym pokoiu dowodził w Rossyi woyskiem nad morzem Baltyckiem. W podróży przedsięwziętey celem poratowania zdrowia swoiego, zakończył życie w Prussach pod Insterburgiem.

---

### Przyiechali do Lwowa od dnia 19go i 20go Lipca.

W. Kuczyński, z Zaleszczyk. — JW. Łoś Józef Hrabia, z Narola — W Maifredy Kapitan Rossyski, z Odessy. — JW. Potocki Stanisław Hrabia i Senator Polski, z Brzeżan — W Radziński Antoni, z Polski. W. Stecki Adam dziedzic, z Rossyi. — W. Szczerbiński Jedrzey, z Złoczowa

### Wyiechali ze Lwowa od dnia 19go i 20go Lipca.

W. Jarocki Woyciech, do Magierowa. — W. Ives de Leon Kapitan Polski, do Tarnopola. — JW. Starzyński Alexander Hrabia, do Kołtowa. — W. Tretter Alexander, do Złoczowa. — JW. Zamoyska Hrabina, do Kozłowa.